Lietas arhīva Nr. C-2141-19/12
ECLI:LV:RPPT:2019:1024.C68485718.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
2019.gada 24.oktobrī

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa, tiesnese I.Augustāne, ar tiesas sēdes sekretāri R.Koržuku, piedaloties prasītājai /pers. A/, prasītājas pārstāvei /pers. B/ un atbildētājai /pers. C/,
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. C/ par privāta testamenta atzīšanu par spēkā neesošu.

Aprakstošā daļa

/pers. A/ (turpmāk arī– prasītāja) 2018.gada 12.novembrī cēla tiesā prasību pret /pers. C/ (turpmāk arī– atbildētāja) par privāta testamenta atzīšanu par spēkā neesošu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītāja ar kaimiņieni /pers. D/, kura dzīvoja /adrese A/, iepazinās vairāk kā pirms trīsdesmit gadiem. Īpašumi atradās ielas pretējās pusēs, viens otram pretī. /pers. D/ visus šos gadus dzīvoja viena, viņas vienīgais radinieks bija brālis /pers. E/, kurš dzīvoja Anglijā. Šo gadu gaitā starp prasītāju un /pers. D/ izveidojās draudzīgas kaimiņu attiecības. Kad kaimiņiene kļuva vecāka, prasītāja savu iespēju robežās viņai palīdzēja- atveda produktus, aizveda pie ārsta u.c.

2016.gada nogalē /pers. D/ veselības problēmu dēļ kļuva gandrīz neredzīga, pēc kā prasītāja kaimiņieni apraudzīja katru dienu. Kaimiņienes aprūpē iesaistījās arī prasītājas tuvinieki, jo šo gadu laikā viņa kļuvusi par ģimenes draugu. Prasītāja norāda, ka neskatoties uz veselības problēmām, /pers. D/ joprojām bija skaidrs prāts, laba atmiņa un interese par apkārt notiekošo.

2017.gada 26.septembrī prasītājai apraugot /pers. D/, viņa teica, ka vēlas uzrakstīt prasītājai novēlējumu kā pateicību par ilggadēju aprūpi. 2017.gada 27.septembrī /pers. D/ paņēma rūtiņu lapu un uzrakstīja uz tā novēlējumu, ka pateicībā par aprūpi novēl prasītājai savu nekustamo īpašumu. 2018.gada 21.februārī /pers. D/ nomira. Prasītāja organizēja bēres.

2018.gada 12.martā prasītāja iesniedza notārei Renātei Ronei iesniegumu par /pers. D/ taisītā pēdējās gribas rīkojuma akta stāšanos likumīgā spēkā, par ko notāre uzsāka mantojuma lietu Nr.171788.

/pers. D/ 2017.gada 27.septembra privāto testamentu notāre nolasīja 2018.gada 18.aprīlī. Testamenta nolasīšanā piedalījās /pers. F/ ar pārstāvi, viņš bija iegādājies īpašumu blakus /pers. D/ īpašumam un iebilda pret testamentu. Norādīja, ka /pers. D/ ārzemēs dzīvo četri mantinieki, kuri tiks informēti.

2018.gada 16.augustā prasītāja saņēma notāres paziņojumu, ka 2018.gada 12.septembrī tiks nolasīts /pers. D/ 2018.gada 6.janvāra pēdējās gribas rīkojuma akts. 2018.gada 12.septembrī notāre nolasīja /pers. D/ 2018.gada 6.janvāra privāto testamentu, ar kuru /pers. D/ viņai piederošo īpašumu /adrese A/ novēl /pers. C/. Notāre konstatēja, ka 2018.gada 6.janvāra testaments rakstīts skaidri salasāmiem, līdzeniem burtiem, savukārt 2017.gada 27.septembra testaments rakstīts ar nelīdzeniem, cits citam pārklātiem burtiem.

Prasītāja 2018.gada 6.janvāra testamentu uzskata par viltotu. Prasītāja norāda, ka visu šo gadu laikā /pers. D/ nav pieminējusi tādu /pers. C/, kaut gan kaimiņienes dalījās ar saviem dzīves notikumiem, stāstot par saviem draugiem un paziņām. Ņemot vērā /pers. D/ gadus, uzrakstīt testamentu tik skaidri salasāmiem, līdzeniem burtiem, sīkā rokrakstā, viņai nebija iespējams, turklāt 2018.gada 6.janvārī taisītājā testamentā rokraksts nav līdzīgs /pers. D/ rokrakstam. Šaubas par testamenta īstumu izraisīja arī atbildētājas paziņotais par testamenta taisīšanas apstākļiem, proti, ka testamentu viņa saņēmusi pa pastu, lai gan pati nav pazīstama ar /pers. D/, viņa esot sena viņas mirušās mammas paziņa.

Salīdzinot abus testamentus vizuāli, ir redzams, ka tie ir pilnīgi atšķirīgi, tos nevar būt rakstījusi viena persona, no kā secināms, ka /pers. D/ nav taisījusi 2018.gada 6.janvāra testamentu, un šis testaments ir viltots.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Notariāta likuma 282.pantu, Civillikuma 445., 446., 636., 637., 786.pantu, prasītāja lūdz tiesu, atzīt par spēkā neesošu 2018.gada 21.februārī mirušās /pers. D/, personas kods /personas kods/, 2018.gada 6.janvāra privāto testamentu, piedzīt no atbildētājas visus tiesāšanās izdevumus.

2019.gada 26.jūnijā tiesā saņemti atbildētājas paskaidrojumi, kuros norādīts, ka atbildētāja prasību neatzīst un uzskata to par noraidāmu.

Atbildētāja norāda, ka 2018.gadā ziemā viņa pasta kastītē atrada /pers. D/ parakstītu testamentu, saskaņā ar kuru teikts, ka /pers. D/ piederošais nekustamais īpašums /adrese A/ ar mēbelēm un mājas iekārtu, kā arī visa pārējā manta tiek novēlēts atbildētājai. Atbildētāja ar /pers. D/ nebija tuvās attiecībās, taču atbildētājas mirusī māte un /pers. D/ ilgus gadus bija tuvas draudzenes un /pers. D/ zināja par atbildētāju. Saņemot pasta kastītē atstāto testamentu, no viņas kaimiņiem atbildētāja noskaidroja, ka 2018.gada 21.februarī /pers. D/ ir mirusi. Atbildētāja bija pārsteigta par notikušo un kādu laiku pat neaizdomājās par testamenta iesniegšanu notāram.

Par to, kā tapis minētais testaments atbildētājai nav zināms. Prasītājas arguments, ka minētais testaments ir viltots, jo rakstīts citā rokrakstā nekas viņas 2017.gada 27.septembra testaments, nevar būt par noteicošu faktoru, lai atzītu 2018.gada 6.janvāra testamentu par spēkā neesošu.

Prasītāja izmanto visas iespējas, lai liktu šķēršļus atbildētājai. Tādā veidā arī tapa iesniegums policijā par atbildētājas testamenta viltošanu. Atbildētājas ieskatā prasītāja pretēji labas ticības principiem cenšas maldināt gan tiesu, gan policiju, gan notāri, ar mērķi apmierināt savas mantkārīgās intereses un likt šķēršļus atbildētājas likumisko tiesību realizācijai.

Tiesas sēdē prasītāja norādīja uz apstākļiem kādos dzīvoja /pers. D/. Norādīja, ka pēdējo reizi /pers. D/ brālis ar dēlu apciemoja pirms apmēram 20 gadiem, taču apstākļi mājā bija tādi, ka ciemiņi dzīvojuši viesnīcā. /pers. D/ brālis ir miris 2017.gada aprīlī. /pers. D/ brāļa radinieki uz bērēm nav bijuši, nezināja kā viņus sameklēt un paziņot.

Prasītājas pārstāve prasību uzturēja, norādīja, ka Valsts ekspertīžu biroja slēdziens pierāda, ka apstrīdēto testamentu nav sastādījusi un

parakstījusi /pers. D/. Atbildētājas rakstveida un mutvārdu paskaidrojumos ir pretrunas, kā arī atbildētāja nav iesniegusi nevienu pierādījumu, kas apšaubītu ekspertīzes slēdzienu. Prasītājas pārstāves ieskatā, ir maz ticams fakts, ka mantojums tiktu atstāts cilvēkam ar kuru 40 gadus nav bijis kontakts.

Atbildētāja tiesas sēdē prasību neatzina. Norādīja, ka bija pārsteigta par saņemto testamentu, taču tikai tas, ka 2018.gada 6.janvāra testaments atšķiras no 2017.gada 27.septembra testamenta, nenozīmē, ka pēdējais ir viltots. Atbildētāja norāda, ka pie mantojuma atstājējas ir bijusi pirms 40 gadiem, kad bija vēl mazs bērns. Tāpat paskaidroja, ka gājusi pie notāra konsultēties citās lietās un, pie reizes, parādījusi viņai atsūtīto testamentu.

Motīvu daļa

Noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus tiesas sēdē un pārbaudot lietas materiālus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa noteic, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Savukārt Civilprocesa likuma 96.panta piektā daļa noteic, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

No lietas materiāliem izriet, ka 2018.gada 21.februārī mirusi /pers. D/ (lietas 12.lapa.).

Prasītāja 2018.gada 12.martā ieradās pie zvērinātas notāres Renātes Rones, lai pieņemtu /pers. D/ atstāto mantojumu, ko prasītāja saņēmusi saskaņā ar 2017.gada 27.septembra privātu testamentu. Prasītāja lūdz atzīt pēdējās gribas rīkojumu- 2017.gada 27.septembra privātu testamentu par stājušos spēkā, kā arī izsludināt saīsināto termiņu mantojuma pieņemšanai, tā kā nav citu mantinieku un nav citas mantas. Minētais mantojums sastāv no nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, kadastrālā vērtība ir 26`539 *euro* (lietas 13.lapa). 2018.gada 12.martā notāre uzsāka mantojuma lietu Nr.171788 (21.lapa).

2018.gada 14.aprīlī pie zvērinātas notāres Renātes Rones tika nolasīts /pers. D/ 2017.gada 27.septembra privātais testaments (lietas 14.-17.lapa).

2018.gada 12.septembrī pie zvērinātas notāres Renāts Rones tika nolasīts /pers. D/ 2018.gada 6.janvāra privātais testaments (lietas 22.-24.lapa).

Prasītāja, uzskatot, ka /pers. D/ 2018.gada 6.janvāra privāto testamentu nav rakstījusi, ka tas nav viņas rokraksts un paraksts, ka dokuments ir viltots, testamentu apstrīdējusi tiesā.

Civillikuma 636.pants noteic, ka katru testamentu, kas neatbilst kādam likuma noteikumam, ieinteresētās personas (637. p.) var apstrīdēt. Savukārt 637.pants noteic, ka apstrīdēt testamentu var tikai tie, kas iecelti par mantiniekiem kādā citā pēdējās gribas rīkojumā vai kas testatora miršanas brīdī bijuši viņa tuvākie likumiskie mantinieki.

Ņemot vērā, ka prasītāja saskaņā ar 2017.gada 27.septembra privāto testamentu norādīta kā /pers. D/ mantiniece, ir tiesīga apstrīdēt 2018.gada 6.janvāra privāto testamentu.

Saskaņā ar Civillikuma 445.pantu, lai privāts testaments būtu spēkā, jābūt pārliecībai, ka to taisījis mantojuma atstājējs un ka tas izteic pareizi viņa pēdējo gribu. Savukārt 446.pants noteic, ka privāts testaments taisāms rakstiski, mantojuma atstājējam pašrocīgi visu testamentu uzrakstot un parakstot.

Civillikuma 786.pants noteic, ka prasīt, lai testamentu atzīst par spēkā neesošu visā tā sastāvā vai atsevišķās daļās, ieinteresētās personas var šādos gadījumos:

1) kad mantojuma atstājējs nav bijis spējīgs testamentu taisīt;

2) kad testamentu taisot nav ievērota noteiktā forma;

3) kad testamenta taisīšana panākta ar spaidiem vai viltu vai kad notikusi maldība.

Saskaņā ar Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Jūrmalas iecirkņa sniegto informāciju, 2018.gada 20.augustā uzsākts kriminālprocess Nr.11410055618 par iespējamu /pers. D/ testamenta viltošanas faktu, kas konstatēts 2018.gada 13.augustā Jūrmalā, jomas ielā 28, t.i., pēc piederības pie noziedzīga nodarījuma grupas objekts saskaņā ar Krimināllikuma XXII nodaļu. Policijas sniedza informāciju, ka 2018.gada 3.oktobrī kriminālprocesā noteikta rokraksta ekspertīze (lietas 35.lapa).

Valsts tiesu ekspertīžu biroja 2019.gada 7.janvāra atzinumā secināts, ka 2017.gada 27.septembra testamentā tekstu, kas sākās un beidzās ar vārdiem "Novēlē:…mans paraksts:" varētu būt izpildījusi /pers. D/. 2018.gada 6.janvāra testamentā tekstu, kas sākas un beidzas ar vārdiem "Testaments… /pers. D/", un parakstu /pers. D/ vārdā 06.01.2018. testamentā pēc vārdiem "/pers. D/" nav izpildījusi /pers. D/, bet gan kāda cita persona. Iespējams to ir izpildījusi /pers. C/.

Tiesa uzskata, ka Valsts tiesu ekspertīžu biroja ekspertu 2019.gada 7.janvāra atzinumā pilnīgi un vispusīgi ir izvērtēti izpētāmie dokumenti – 2017.gada 27.septembra un 2018.gada 6.janvāra testamenti un salīdzinošajai izpētei iesniegtie dokumenti.

Tiesa secina, ka lietā iegūtie pierādījumi ir pietiekami un tie pierāda, ka atbildētājas zvērinātais notārei iesniegtais privātais testaments ir viltots un tas nav spēkā, jo /pers. D/ to nav taisījusi, testamentu pašrocīgi nav ne uzrakstījusi, ne arī to parakstījusi, ko apliecina atzinumā norādītā augstākā "-4" kategorija pie secinājuma, ka 2018.gada 6.janvāra testamentu nav izpildījusi /pers. D/, bet gan cita persona.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, apmierinot prasību, no atbildētājas par labu prasītājai ir piedzenami prasītājas samaksātie tiesas izdevumi - valsts nodeva 70 *euro*. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 3.punktu no atbildētājas par labu prasītājai piedzenami izdevumi saskaņā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu 21,74 *euro* apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu, no /pers. C/ par labu valstij piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,83 *euro* apmērā, samaksu veicot *Tiesu administrācijai - Konta Nr. LV51TREL2190458019000; NMR 90001672316 Saņēmēja banka: Valsts kase Kods TRELLV22. Iemaksas mērķis: ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, Lieta Nr.C68485718.*

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, atbildētājai nosakāms termiņš tiesas sprieduma daļā par tiesāšanās izdevumiem labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 15.panta pirmo daļu, 97., 187.panta otro daļu, 189.- 194.pantu, 204.[1] pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt prasību.

Atzīt par spēkā neesošu no tā sastādīšanas brīža /pers. D/, personas kods /personas kods/, vārdā sastādīto ar 2018.gada 6.janvāri datēto privāto testamentu, ar kuru /pers. D/ sev piederošo nekustamo īpašumu – /adrese A/, ar mēbelēm un mājas iekārtu, kā arī visu pārējo mantu, kas viņai piederēs, novēlējusi /pers. C/, personas kods /personas kods/.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, tiesas izdevumus 70 *euro* un izdevumus saskaņā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu 21,74 *euro* apmērā, kopā piedzīt 91,74 (deviņdesmit viens *euro*, 74 centi) apmērā.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,83 *euro* (seši *euro*, 83 centi) , kas jāiemaksā šādā kontā: *Tiesu administrācijai - Konta Nr. LV51TREL2190458019000; NMR 90001672316 Saņēmēja banka: Valsts kase Kods TRELLV22. Iemaksas mērķis: ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, Lieta Nr.C68485718.*

Dokuments, kas apliecina ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu iesniedzams tiesas kancelejā.

Noteikt sprieduma izpildes labprātīgu termiņu daļā par tiesāšanās izdevumu samaksu 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2019.gada 28.oktobrī.

Tiesnese I.Augustāne